

Mietteitä maaliviivalla

Uutuuttaan kiiltävät muumiaiheiset pinnat ja odotusaulojen koskemattomat lelut kutsuvat lapsia ja perheitä täyttämään tilan juuri avautuvassa uudessa lastensairaalassa Helsingissä. Kaikki on valmista ja vihdoinkin lastenklinikan ja Lastenlinnan toiminnot pääsevät muuttamaan uuteen moderniin lastensairaalaan: tilat ja laitteistot ovat nykyaikaiset ja teknologian kehitys vahvasti läsnä. Sairaalan digitaaliset palvelut muistuttavat konkreettisesti siitä, kuinka aika menee eteenpäin ja kehitys kehittyy.

Myös lasten sairauksien hoito muuttuu ja uusiutuu jatkuvasti. Monet tänä päivänä täysin parannettavista tai jopa täysin hävitetyistä sairauksista johtivat pienen lapsen menehtymiseen 1940-luvulla lastenklinikan ollessa vielä uusi ja moderni sairaala. Sairauksien hoitojen kehittämisen mahdollistaa alati lisääntyvä ja yhä nopeammin jaettu tieto sairauksien syntyn ja etenemiseen johtavista mekanismeista. Tänä päivänä tehty tutkimus heijastuu tulevaisuudessa potilaiden hoidossa: virallisten hoitosuosittelujen linjat ja muutokset perustuvat aina tieteelliseen näyttöön. Lääketieteellinen tutkimus on todistetusti yhteiskunnallisesti vaikuttavaa ja kannattavaa. Siihen panostettu rahoitus ja resurssit kantavat hedelmää kuitenkin vasta viiveellä. Valitettavasti tutkimustyön arvo jää yhä useammin päättäjiltä unholaan, kun tärkeätä rahan sijoituskohteita on terveydenhuollossa loputtomasti muuallakin.

Tutkimuksen hyöty ei ole puhtaasti vain suora sairauksien synnyn selvittäminen ja hoitokeinojen parantaminen potilaan näkökulmasta. Tutkimustyöstä hyötывät toki myös sitä tekevät ammattilaiset. Yliopisto, jossa tehdään aktiivisesti tutkimusta ja ylläpidetään kansainvälistä yhteistyötä, nauttii arvostusta ja uskottavuutta myös ulkomailla. Sairaalassa työyhteisössä säilyy utelias ja uudelle avoin ilmapiiri eikä urauduta tekemään asioita niin kuin on aina ennen-

kin tehty. Tutkimusorientoitunut potilastyötä tekevä lääkäri löytää työssään uusia tutkimusasetelmia ja mielenkiintoisia selvittämättömiä kysymyksiä. Myös tulevien lääkkäreiden opetuksessa muistetaan pitää tuorein saatavilla oleva tieto jatkuvasti käsillä.

Miksi sitten yksittäisen lääkärin kannattaa tehdä tutkimusta? Mitä hyötyä esimerkiksi aikaa vievän perustutkimuksen tekemisestä ja tautien biologian syvemmästä ymmärtämisestä voi olla pääosin klinikoksi suuntaavalle lääkärialalle? Nuori lääkärihän haluaisi valmistumi-

”Ajatus pipettiin tartumisesta tuntui kaukaiselta kiehtovasta sairaalamaailmasta”

sen jälkeen kerätä mahdollisimman paljon kokemusta käytännön työstä ja potilaiden hoidosta. Itse muistan suunnitelleeni ensimmäisten perusopiskeluvuosieni aikana, että tässä kohtaa elämää tekisin klinistä potilastyötä ja erikoistumispalvelua. Tulevaisuuden haaveissa suoritin sankarillisia toimenpiteitä ja ratkaisin haastavia ja harvinaisia potilastapauksia televisiosarjoista tuttuun tapaan. Ajatus pipettiin tartumisesta sekä genetiikan ja molekyylibiologian yksityiskohtien opiskelusta tuntui hyvin kaukaiselta tuosta kiehtovasta sairaalamaailmasta ja ehkä tylsältäkin. Solubiologian luennot eivät tuntuneet niin merkityksellisiltä, koska ajattelin, etten tätä tietoa sitten käytännön työssä oikeastaan tarvitsekaan.

Päädyin kuitenkin erinäisten tapahtumien kautta vastoin ennako-odotuksiani tekemään väitöskirjatutkimusta geeninsäätelystä lasten maksasairauksissa. Tätä työtä tehdessäni sain

sukeltaa uuteen maailmaan soluviljelmien, polymeerasiketjureaktion ja elektroforeesigeelien parissa. Pääsin laajentamaan ymmärrystäni kiinnostavien tautien syntymekanismeihin solutasolla. Työporukkaani laboratorioissa kuului eri koulutustaustaisia ihmisiä, ja ryhmässä kaikkien omat osaamisalueet täydensivät toisiaan. Väitöskirjaan tekemäni translationaalinen tutkimus oli mielestäni lääkäritutkijana erityisen antoisaa, koska tällöin saattoi nähdä koko pitkän kaaren yksittäisen molekyylin toimintamekanismista aina potilaaseen kokonaisuutena.

Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tohtorikoulutus on ensiluokkaista ja antaa hyvät eväät itsenäisenä tutkijana työskentelyyn. Oman tutkimusaihepiirin tuntemuksen lisäksi tohtorikoulutuksen aikana karttuu muitakin tärkeitä taitoja, kuten esiintymistaitoja, kansainvälisyyttä ja kielitaitoa, tilastojen ja rekisterien tuntemusta, tieteellisen tekstin ymmärtämistä, tuottamista ja kriittistä tulkintaa – sekä toki myös verkostojen luomista. Kaikki ovat lääkärin yleissivistykselle tärkeitä taitoja, joita valitettavan vähän ehditään harjoittelemaan laajojen perusopintojen suorittamisen aikana.

Näistä ylistyspuheista huolimatta, helppoa ja mukavaa tutkimustyö ei kuitenkaan aina ole. Väitöskirjan tekeminen on kestävyyttä vaativa laji – sitä voisi verrata vaikkapa maratonin juoksemiseen. Alussa pää on tankattu täyteen hienoja ideoita ja tavoite on kirkkaana mielessä. Ilmassa on lähes urheilujuhlan tuntua. Pikkuhiljaa matkan aikana kuitenkin askel alkaa painaa. Tietoisuus oman osaamisen rajallisuudesta ja nöyrä kunnioitus tätä hienoa lajia kohtaan kasvaa. Seinä tulee jokaisella vastaan jossakin kohtaa, ja silloin kaikki muut tuntuvat juoksevan kovempaa ja helpommin maaliin. Kuitenkin loppusuoran hämmöittäessä huomaa ajattelevalansa, että olihan tämä kaiken sen vaivan

arvoista eikä haasteeseen tarttuminen kaduta hetkeäkään. Tämä tutkimusmatka on antanut valtavasti kokemuksia ja sisältöä elämään sekä eväitä jatkaa samaa polkua vielä tulevaisuudessakin lääkärintyön ohella.

Mitä tänään sanoisin sille kymmenen vuotta nuoremmalle itselleni, joka pohtii tulevaisuudensuunnitelmia ja mahdollisen tutkimusprojektin aloittamista? ”Seuraa intuitiota, tartu hetkeen ja tilaisuuteen, nauti matkasta. Älä vertaile itseäsi muihin vaan luota valitsemaasi polkuun. Se vie sinut perille.” ■

Kolumni perustuu 7.9.2018 Helsingin yliopistossa pidettyyn lektioon väitöstilaisuudessa ”Tea Soini; Transcription factors GATA4 and GATA6 in pediatric liver disease”. Kiitän tutkimusryhmää kommentista ja kannustuksesta.

TEA SOINI, LT
Helsingin yliopisto ja Hyks lastenkliniikka